

**Revisiun parziala
da la Lescha davart la relaziun da lavur
da las collavuraturas e dals collavuratur
dal chantun Grischun
(Lescha dal persunal)**

Rapport explicativ

Cuira, mars 2021

Cuntegn

1	Situaziun da partenza	3
1.1	Dretg vertent.....	3
1.1.1	Basas legalas	3
1.1.2	Svilups.....	3
1.2	Basegn d'agir	4
1.3	Finamira	7
1.4	Ambient actual da la revisiun	8
2	Puncts centrals da la revisiun	10
3	Explicaziuns davart las singulas disposiziuns	11
4	Consequenzas finanzialas e persunalas.....	25
5	Plan da termins ed entrada en vigur	27

1 Situaziun da partenza

1.1 Dretg vertent

1.1.1 Basas legalas

La Lescha davart la relaziun da lavur da las collavuraturas e dals collavuraturs dal chantun Grischun (Lescha dal persunal, LP; DG 170.400) dals 14 da zercladur 2006 è entrada en vigur il 1. da schaner 2007. Ella regla las relaziuns da lavur da las collavuraturas e dals collavuraturs da l'administraziun chantunala, da las dretgiras chantunalas e dals instituts chantunals autonomis da dretg public (cun excepziun da la Banca chantunala grischuna). En las vischnancas vegn la Lescha dal persunal savens applitgada sco dretg communal cun agid d'in renviament en ils relaschs communs. Las vischnancas n'èn dentant betg obligadas da surpigliar il dretg chantunal da persunal tal e qual. Anzi, en general sco er tar mintga midada da la Lescha dal persunal èn las vischnancas libras da decider, sch'ellas vulan surpigliar la lescha dal tuttafatg, parzialmain u en ina furma modifitgada ubain sch'ellas vulan desister d'ina surpigliada. Il medem vala per il dretg executiv.

Il dretg chantunal da persunal vegn concretisà en l'Ordinaziun dal persunal dals 12 da december 2006 (OP; DG 170.410), en l'Ordinaziun davart il temp da lavur dals 8 da mars 2011 (OTL; DG 170.415) sco er en ulteriuras ordinaziuns e directives ed en ulteriurs reglaments da la Regenza, dals departaments e dals posts da servetsch. Quai vala correspudentamain per il dretg executiv che las dretgiras chantunalas ed ils instituts chantunals autonomis da dretg public han decretà en lur champ da competenza. Vitiers vegnan numerusas regulaziuns spezialas, p.ex. en il sector da la justia (Lescha davart l'organisaziun giudiziala, LOG; DG 173.000) u da la polizia (Lescha da polizia dal chantun Grischun, LPol; DG 613.000). Talas regulaziuns prevesan obligaziuns e dretgs specifics per tschertas collavuraturas e tscherts collavuraturs u cumpetenzas spezialas per tschertas relaziuns da lavur.

1.1.2 Svilups

Dapi l'entrada en vigur da la Lescha dal persunal l'onn 2007 è il dretg da persunal chantunal vegnì adattà differentas giadas. Uschia è vegnì realisà l'onn 2009 in augment real dal salari ed èn vegnidas adattadas l'onn 2011 las reglas da recusaziun.

En la strategia per il persunal 2013–2022 ha la Regenza fixà la finamira da rinforzar la cumpetitivitad e l'attractivitat da l'administraziun chantunala sco patruna. Per quest intent ha ella laschà elavurar ina revisiun totala da la Lescha dal persunal en il rom dal program da la Regenza e dal program legislativ 2013–2016. Suenter ch'il Cussegl grond n'è betg entrà l'onn 2014 en il project, è la Lescha dal persunal vegnida revedida parzialmain per il schaner 2017 sin basa d'ina intervenziun parlamentara. En il rom da questa revisiun parziala è vegnids abolids automatissems en il sector da la budgetaziun dals custs da persunal, è vegnì extendì il congedi da paternitad e da maternitad ed è vegnidas fatgas – per part sin fundament dal dretg superiur – ulteriuras adattaziuns, en spezial en il sector da l'elavuraziun electronica da datas e da la protecziun giuridica. Intgins puncts centrals da svilup dal program da la Regenza e dal program legislativ 2013–2016 han uschia pudì vegnir realisads en la Lescha dal persunal.

1.2 Basegn d'agir

Autras finamiras essenzialas, che furmavan la basa da la strategia per il persunal 2013–2022 e da la revisiun totala, n'èn betg vegnidas persequitadas vinavant. Latiers tutgan il mantegniment ed il rinforzament da la cumpetitivitad da las patrunas e dals patruns sco er tschertas modernisaziuns e l'avischinaziun da las cundiziuns d'engaschament e da lavur al dretg da lavur privat. Sin il martgà da lavur stat il chantun anc adina en concorrenza cun numerusas autras patrunas e numerus auters patruns ed è confruntà pli e pli fitg cun in squitsch da qualitad e da prestaziun (cf. en quest connex missiva dals 14 da schaner 2014, carnet nr. 9/2013–2014, p. 607 s.). Il martgà da lavur è sa sviluppà vinavant en il fratemp e la concorrenza è s'adattada a las novas pretensiuns. Las cundiziuns d'engaschament e da lavur dal chantun e sia cumpetitivitad sin il martgà da lavur han pia pers supplementarmain terren. Ord vista da la Regenza èsi perquai impurtant ed urgent da cumpensar quests dischavantatgs, per ch'il chantun na restia betg vinavant enavos en la concorrenza per bun persunal qualifitgà, mabain daventia – cun agid da mesiras sistematicas – pli attractiv sco patrun. En quest connex stoi vegnir rendì attent ch'il chantun sco patrun na stat en emprima lingia betg en concorrenza cun interpresas domiciliadas en il Grischun, mabain cun patrunas e patruns extrachantunals.

La seriusadad da la problematica e l'urgenza dal basegn d'agir sa mussan a maun dal fatg ch'il chantun ha dapi intgins onns problems da recrutar las persunas spezializadas ed ils caders ch'èn necessaris per in'administraziun chantunala moderna, effizienta e concisa. La raschun èn ils svilups socials surordinads, sco la midada demografica, l'emigraziun e la centralisaziun, ed – en consequenza da quai – ina mancanza derasada da persunas spezializadas sco er ina concorrenza pli e pli gronda per persunas spezializadas qualifitgadas. Er sch'il martgà da lavur è actualmain exponì a transfurmaziuns considerablas pervia da la pandemia, dastgassan quellas esser a lunga vista d'ina impurtanza subordinada per il chantun sco patron e na midar nagut vi da quests megatrends. Anzi, ils proxims onns vegn il svilup demografic ad augmentar vinavant la mancanza da persunas spezializadas e la concorrenza tranter ils lieus. La mancanza da persunas spezializadas e la concorrenza per personal qualifitgà pertutgan en quest connex mintgamai l'entir martgà da lavur relevant (p.ex. per inschigneris ed inschigners). E pervia da la mobilitad creschenta n'èn ellas oz savens betg pli limitadas a la regiun. Uschia sa transfurma il martgà da lavur tut en tut adina pli svelt d'in martgà da patronas e patrons ad in martgà da lavurantas e lavurants. Perquai che bleras interpresas investeschan – per partgia dapi onns – blera energia e blers daners per pudair porscher cundiziuns da lavur attractivas a tschertas persunas spezializadas u en general a lur collavuraturas e collavuraturis, è er il chantun sfurzà da megliar urgentamain e duraivlamain sia attractivitat sco patron, sch'el vul avair success sin il martgà.

Sin plaun federal e chantunal hai dà ils ultims onns differentas intervenziuns, pre-tensiuns e decisiuns politicas che han gì en emprima lingia l'intent da megliar la cumpatibilitad da la professiun cun la famiglia, p.ex. tras la promoziun da lavur a temp parzial, en spezial per il personal qualifitgà cun incumbensas famigliaras (p.ex. Lescha federala davart l'introducziun d'in congedi da paternitad da 2 emnas, iniziativa parlamentara per introducir in congedi d'adopziun da 2 emnas, missiva tar la Lescha federala davart l'introducziun d'in congedi per la tgira da confamigliars, pre-tensiun da la Cumissiun federala per dumondas da famiglia d'introducir in congedi da 38 emnas per geniturs, dumonda Schwärzel concernent structuradas favuraivlas per famiglias en l'administraziun chantunala, incumbensa da la fracziun da la PS concernent in plan d'acziun per l'egualitad tranter dunna ed um en il Grischun, incumbensa

Maissen concernent la cumpatibilitad da la professiun cun la famiglia / vita privata en l'administraziun chantunala).

Per bleras persunas che candideschan per plazzas sco er per bleras collavuraturas e bliers collavuratur è ina buna cumpatibilitad da la professiun cun la famiglia oz fitg impurtanta. Per occupar funcziuns qualifitgadas en moda equilibrada cun persunas da tuttas duas schlattainas è ina tala cumpatibilitad pli e pli indispensabla. La cumpatibilitad da la professiun cun la famiglia è in element impurtant da l'attractivitat dal chantun sco patrun e dependa essenzialmain da las cundiziuns d'engaschament e da lavur concretas. Tenor l'experiencescha vegnan quellas consideradas e giuditgadas da las collavuraturas e dals collavuratur pli e pli savens sco «pachet complessiv». Per las collavuraturas ed ils collavuratur dal chantun sa cumpona quest pachet essenzialmain da las regulaziuns davart il dretg chantunal da persunal e davart il provediment persunal da las collavuraturas e dals collavuratur tar la Cassa da pensiun dal Grischun (CPGR). En la cumparegliaziun traversala èn las cundiziuns d'engaschament e da lavur dal chantun adina main cumpetitivas – en il dretg da persunal en spezial en il sectur da la cumpatibilitad da la professiun cun la famiglia p.ex. en cumparegliaziun cun ils svilups dal dretg federal tar ils congedis per geniturs e per familias ed en cumparegliaziun cun las regulaziuns da vacanzas da las interpresas e d'alters patruns da dretg public en la Svizra tudestga. Qua sto il chantun agir, sch'el na vul betg perder anc dapli terren en la concorrenza per il persunal qualifitgà necessari, per las persunas spezializadas e per ils cadens necessaris, e sch'el na vul betg ristgar ch'el na po proximamain betg pli ademplir sia incarica da prestaziun per la populaziun en moda speditiva e cun il nivel da qualidad usità.

Exponids a las tendenzas menziunadas ed als svilups surordinads èn er la justia ed ils instituts chantunals autonomi da dretg public. Cun ina quota surproporzionala da collavuraturas e collavuratur fitg qualifitgads stattan ellas – sin lur martgà da lavur relevant – er en ina concorrenza pli e pli gronda cun instituziuns cumparegliablas d'alters chantuns u da l'exteriur vischin. En singulas branschas èn s'establids standards. Correspudentamain porschan patrunas e patruns privats d'ina branscha a lur collavuraturas e collavuratur usitadamain meglras cundiziuns d'engaschament e da lavur che quai ch'igl è pussaivel tenor la Lescha dal persunal per las patrunas ed ils patruns ch'èn activs en la medema branscha. Uschia han p.ex. praticamain tut las

lavorantas ed ils lavorants dal sector da sanadad il dretg da 5 e betg mo da 4 emnas vacanzas per onn.

Tenor in rapport da la Controlla da finanzas dal chantun Grischun da l'onn 2016 exista in basegn d'agir plinavant tar la regulaziun areguard la criminalitad economica / las acziuns malignas en il senn il pli vast ed areguard il scumond d'acceptar regals en il senn pli stretg. Tenor il rapport manca – en il dretg chantunal da personal – en spezial ina regulaziun explicita concernent in post d'annunzia uffizial.

In ulteriur basegn d'agir resulta pervia d'intschertezzas e da mancanzas existentas en il dretg da personal (p.ex. tar las cumpetenzas dals posts da servetsch, tar las incumpatibilitads u tar la regulaziun dal temp d'emprova).

1.3 Finamira

Sin basa da las tendenzas, da las sfidas e dals puncts centrals ch'èn vegnids furmads e priorisads or da la perioda da planisaziun 2021–2024 ha la Cumissiun dal Cussegl grond per politica da stadi e strategia formulà la finamira politica surordinada 1 «Administraziun moderna e concisa» cun maximas en il senn da propostas per mauns dal Cussegl grond: Il chantun Grischun duai porscher «cundiziuns da lavur attractivas», en spezial a las personas spezialisadas ed als cadens ch'èn necessari per in'administraziun moderna e concisa, sco er promover la «egualitad da las schanzas» entaifer l'administraziun (rapport e proposta da la Cumissiun dal Cussegl grond per politica da stadi e strategia: Relasch da finamiras e da maximas politicas surordinadas per la perioda da planisaziun 2021–2024 dal program da la Regenza e dal plan da finanzas dals 4 da zercladur 2019, p. 25). Il Cussegl grond ha beneventà questa finamira ed ha attestà envers l'administraziun chantunala ch'i dettia bain anc in pau lavur areguard «cundiziuns da lavur attractivas» ed «egualitad da las schanzas». Sco devisa actuala saja urgentamain necessari da maschadar partiziuns tenor schlattaina, tenor vegliadetgna, tenor lingua e tenor derivanza regiunala, ed i dovria dapli flexibilitad tar las cundiziuns d'engaschament (chavazzins: congedi per geniturs, tgira d'uffants), per che dunnas giuvnas e mammas sco er umens e babs vegnian en il Grischun per lavurar tar l'administraziun (deputada Silvia Hofmann, protocol verbal dal Cussegl grond dal chantun Grischun dals 28 d'avust 2019, p. 61).

Cun las finamiras politicas surordinadas ha il Cussegl grond fixà il suandant: Primo duai ina «administraziun moderna e concisa» lavurar en moda transparenta, effizienta ed efficazia en l'interess dal pievel e da l'economia sco er applitgond novas tecnologias. E secundo duai il chantun Grischun vegnir posiziunà meglier sin plaun regional, naziunal e global sco «lieu attractiv» per l'economia, per la furmaziun, per il temp liber e per lavurar, uschia ch'el attira persunas spezialisadas (missiva dals 29 d'october 2019, carnet nr. 8 / 2019–2020, p. 424).

En quest rom ha la Regenza accentuà – cun la finamira da la Regenza 1 – la necessitad d'ina politica da personal attractiva e fixà il punct central da svilup «Patrun attractiv» en il program da la Regenza 2021–2024. En vista a las novas pretensiuns ed als novs basegns da las collavuraturas e dals collavuraturs e sin fundament da la digitalisaziun creschenta en l'administraziun prevesa quest punct da posiziunar il chantun sco patrun modern ed attractiv per tschertas gruppas en mira, en spezial per persunas cun bunas scolaziuns e cun obligaziuns da tgira e d'assistenza. Sco patrun attractiv duai il chantun pudair porscher cundiziuns d'engaschament e da lavur progressivas cun prestaziuns da salari, prestaziuns socialas e prestaziuns accessoricas al salari cumpetitivas. Las cundiziuns d'engaschament e da lavur duain vegnir adattadas a las pretensiuns d'ozendi, per pudair recrutar e tegnair las persunas spezialisadas ed ils cadens necessaris, per promover l'egualitad da las schanzas en l'administraziun e per sustegnair las collavuraturas ed ils collavuraturs en ils process da la transfurmaziun digitala. Pussaivladads da meglieraziun existan en spezial en il sector da la flexibilisaziun da las furmas da lavur e dal pensiunament sco er tar la promozion da la lavur a temp parzial e da la cumpatibilitad da la professiun cun la famiglia (cf. en quest connex missiva dals 29 d'october 2019, carnet nr. 8 / 2019–2020, p. 437 e 439).

1.4 Ambient actual da la revisiun

Tenor il program da la Regenza 2021–2024 duain mesiras correspondentas per augmentar l'attractivitat da la patruna u dal patrun vegnir realisadas en il rom d'ina revisiun da la Lescha dal personal e da la Lescha davart la Cassa da pensiun dal Grischun (LCPG; DG 170.450).

La consultaziun tar la revisiun da la LCPG ha durà dals 30 da settember 2020 fin ils 10 da schaner 2021. Ils documents pon vegnir consultads sin la pagina d'internet dal chantun Grischun (www.gr.ch → Rumantsch → Publicaziuns → Consultaziuns). La Regenza vegn previsiblamain a deliberar la missiva il matg 2021 per mauns dal Cussegl grond.

Questa revisiun parziala da la Lescha dal personal cumpiglia quels giavischs e projects che s'imponan sin basa da l'ambient actual e che sa laschan realisar en il rom da las prescripziuns dal plan da finanzas per augmentar l'attractivitat da la patruna u dal patrun, cun l'intent da betg er perder dal tuttafatg terren en la relaziun interchantunala. Per meglierar duraivlamain l'attractivitat dal chantun sco patrun vegni ad esser necessari da stgaffir – en in'ulteriura revisiun – pussaivladads per salarisar las collavuraturas ed ils collavuratur dal cader, s'orientond pli fitg tenor il martgà e tenor la prestaziun. Co e cura che quest pass po vegnir realisà, na sa lascha betg dir per il mument. Las malsegirezzas da planisaziun pervia da la pandemia èn grondas. In tal project sto vegnir examinà en la proxima perioda da legislatura e sto s'orientar tenor il stadi dal martgà da lavur e tenor las pussaivladads finanzialas.

En il rom d'ina realisaziun sin il stgalim cunvegnent pon singulas dumondas d'impurtanza subordinada vegnir scleridas en las disposiziuns executivas. La Regenza ha l'intenziun da realisar talas adattaziuns – tut tenor basegn – tant pli svelti ed uschia eventualmain gia avant la revisiun da la Lescha dal personal.

Singulas mesiras per rinforzar cun cleras finamiras l'attractivitat da la patruna u dal patrun sa laschan realisar er en il rom dal dretg vertent. Per promover la lavur a temp parzial e la cumpatibilitad da la professiun cun la famiglia ha la Regenza uschia p.ex. decidì l'onn 2019 che las plazzas a temp cumplain da l'administraziun chantunala vegnian publicadas da lura envi, sche pussaivel, sco pensums dad 80 fin 100 persontschient. L'administraziun duai uschia daventar pli attractiva cunzunt per dunnas, en spezial en funcziuns da cader. In'ulteriura meglieraziun da la cumpatibilitad da la professiun cun la famiglia portan ils differents models dal temp da lavur, ma er l'instituzionalisaziun da las furmas da lavur introducidas da nov, en spezial dal home-office, che vegnan applitgadas – en l'interess da tut las personas participadas – en moda pli e pli effizienta e flexibla e cun schanegiar meglier las resursas.

Las experientschas en connex cun la pandemia e cun las mesiras per cumbatter tala sco er l'introducziun d'in congedi da paternidad da 2 emnas en l'entira Svizra en il rom da la votaziun dal pievel dals 27 da settember 2020 han incità la Regenza da realisar gia ussa singuls elements da la finamira da meglierar la posiziun dal chantun sco patrun attractiv. Uschia ha la Regenza introduci l'october 2020 il homeoffice e la lavur mobila en l'administraziun chantunala per flexibilisar las furmas da lavur ed extendì il schaner 2021 il congedi da paternidad per meglierar la cumpatibilitad da la professiun cun la famiglia. Ulteriuras adattaziuns da tal gener èn necessarias en il decurs da quest onn e da l'onn proxim. En quest connex sa tracti da realisar e da «surpigliar» en il dretg da persunal las novas regulaziuns da la Confederaziun concernent il congedi d'adopziun, concernent il congedi per tgirar uffants malsauns e personas che basegnan tgira u concernent la prolungaziun da l'indemnisaziun da maternidad sco er dal congedi da maternidad, en cas che l'uffant novnaschì sto star pli ditg a l'ospital.

2 Puncts centrals da la revisiun

Per posizionar il chantun sco patrun attractiv e modern duain las suandantas mesiras pussibilitar da recrutar e da tegnair er en l'avegnir las personas spezializadas ed ils caders necessaris e da resguardar adequatamain ils svilups da la societad e dal martgà da lavur sco er las pretensiuns politicas envers la cumpatibilitad da la professiun cun la famiglia:

- Cun in confess per la cumpatibilitad da la professiun cun la famiglia e per l'egualitad da las schlattainas vegn la politica da persunal dal chantun adattada a las pretensiuns envers in patrun modern.
- Plinavant vegn flexibilisà supplementarmain il pensiunament, uschia ch'i po vegnir lavurà – en cas da basegn – en spezial er suenter avair cuntanschì la vegliadetgna ordinaria da pensiunament.
- Il dretg da vacanzas da las collavuraturas e dals collavuratur d'ina vegliadetgna pli giuvna e mesauna duai vegnir avischinada a las regulaziuns tar las concurrenzas ed ils concurrents ils pli impurtants sin il martgà da lavur.
- Las pussaivladads da promover la lavur a temp parzial vegnan extendidas.

- Las patronas ed ils patrons survegnan la pussaivladad da gidar lur collavuraturas e collavuraturus a pajiar ils custs per la tgira d'uffants complementara a la famiglia.

3 Explicaziuns davart las singulas disposiziuns

Artitgel 1 Politica da persunal

La cumpatibilitad da la professiun cun la famiglia e l'egualitad da las schlattainas duain vegnir francadas en la lescha sco aspects e finamiras da la politica chantunala da persunal.

En il rom da la politica da persunal per l'administraziun chantunala ha la Regenza – tras l'introducziun d'in nov alinea 6 en l'artitgel 1 da l'Ordinaziun dal persunal per l'october 2020 – confermà la purschida da «cundiziuns generalas che promovon l'egualitad dals salaris e la cumpatibilitad da la lavur cun la vita privata, sco uras da lavur flexiblas u pussaivladads da lavur a temp parzial, da homeoffice e da lavur mobila». Tras la cumplettaziun da l'*alinea 1* duai questa finamira vegnir exprimida da nov, en ina furma generala, er en la politica da persunal per il chantun ch'è cuntegnida en la Lescha dal persunal.

Artitgel 6 Contract da lavur e durada limitada

Il titel vegn adattà al titel da l'artitgel 13 (contract d'annullaziun), al titel da l'artitgel 63 (cumpetenzas per ils contracts da lavur, per ils contracts d'annullaziun e per las disditgas) sco er al nov alinea 2.

L'*alinea 1* fixescha da nov ch'i sto vegnir concludì in contract da lavur *en scrit* per constituir ina relaziun da lavur. Questa prescripziun executiva serva a documentar las relaziuns da lavur en ina moda giuridicamain suffizienta che fiss er utilisabla davant dretgira. Ella na statuescha betg ina nova cundiziun da valaivladad per lur reussida, uschia che er relaziuns da lavur concludidas a bucca u relaziuns da lavur facticas pon restar valaivlas vinavant (art. 4 en cumbinaziun cun l'art. 320 dal Dretg d'obligaziuns [DO; CS 220]).

L'*alinea 2* stgaffescha ina basa legala per concluder contracts da lavur da durada limitada. La premissa per ina durada limitada, cun la quala la relaziun da lavur scada

automaticamain cur ch'igl è uschè lunsch, è quella ch'i saja avant maun in motiv objectiv sufficient, analogamain a l'artitgel 9 (p.ex. engaschament per in project da durada limitada u per ina incumbensa temporara sco il contact tracing en il rom dal cumbat cunter la pandemia).

Artitgel 7 Temp d'emprova

L'alinia 1 reducescha il temp d'emprova – resguardond il dretg privat – da generalmain 6 mais a 3 mais. Per tschertas funcziuns, p.ex. per funcziuns pli autas u per funcziuns che premettan ina scolaziun speziala, duai il dretg executiv pudair prevair er vinavant temps d'emprova pli lungs fin 6 mais.

Tenor l'*alinia 2* duai il temp d'emprova pudair vegnir prolungà er vinavant sut tschertas circumstanzas. La prolungaziun maximala vegn limitada da nov al dubel da la durada fixada.

Tras l'alinia 1 e tras il dretg executiv appartegnent daventa la regulaziun da l'*alinia 3* obsoleta e po vegnir abolida.

En l'*alinia 4* vegni reglà da nov en moda pli precisa, per tge relaziuns da lavur concludidas per ina curta durada ch'i po – cuntrari a l'alinia 1 – vegnir fixà in temp d'emprova pli curt u vegnir desistì d'in temp d'emprova, ed i vegn prescrit che quai stoppia vegnir fixà correspondentamain.

Artitgel 8 Termins e data da disditga

La nova regulaziun da l'artitgel 8 serva en emprima lingia a coordinar ils termins e las datas da las modalitads da disditga cumpareglià cun il martgà da lavur general. Da nov vegn reglada er la data da disditga, uschia ch'il titel vegn midà correspondentamain.

Resguardond il dretg privat reducescha l'*alinia 1* il termin da disditga da generalmain 4 mais a 3 mais resp. per las collavuraturas ed ils collavuraturals dals cadens superiors a 6 mais, e fixescha la data da disditga sin la «fin d'in mais».

Tenor il medem sistem reducescha l'*alinea 2* il termin da disditga durant il temp d'emprova da generalmain 1 mais a 7 dis, ed el sclerescha ch'i na vala qua nagina data supplementara.

En l'*alinea 3* vegni reglà da nov en moda pli precisa ch'i pon vegnir fixads – cuntrari a l'*alinea 1* – termin da disditga commensuradamain pli curts per relaziuns da lavur concludidas per ina durada da main che 1 onn.

L'*alinea 4* cuntegna ina basa legala precisada, per che l'istanza cumpetenta tenor l'artitgel 63 possa tuttina acceptar la disditga d'ina collavuratura u d'in collavuratur che n'observa betg il termin u la data da disditga.

Artitgel 10 Disditga immediata

L'*alinea 1* vegn rectificgà mo terminologicamain ed assimilà al titel sco er a las ulteriuras disposiziuns da disditga.

Artitgel 13 Contract d'annulaziun

Questa disposiziun vegn rectificgada terminologicamain ed assimilada a l'artitgel 6 concernent il contract da lavur.

Artitgel 14 Dispensaziun

En l'interess da la segirezza giuridica sclerescha questa disposiziun che las patronas ed ils patruns resp. ils posts da servetsch pon – en il rom da lur dretg da dar directives – da princip desister da tut temp senz'auter dal tuttafatg u per part da la prestaziun da lavur d'ina collavuratura u d'in collavuratur. En situaziuns da conflict p.ex. poi esser util u necessari ch'ina collavuratura u in collavuratur possa vegnir dispensà svelt, sche (ulteriuras) «confruntaziuns» da collavuraturas e collavuraturs participads sa laschan impedir uschia temporarmain e sche quai gida a calmar la situaziun ed a chattar soluziuns.

Resalvads restan cas, nua ch'igl exista p.ex. excepziunalmain in dretg d'occupaziun u nua ch'ina dispensaziun pudess represchentar ina violaziun da la personalitad ed ina tala dispensaziun stuess perquai vegnir disponida. Per garantir che las collavura-

turas ed ils collavuratur da l'administraziun chantunala vegnian dispensads correc-tamain, duai l'Ordinaziun dal personal vegnir cumplettada cun ina regulaziun, tenor la quala las dispensaziuns ston da princip vegnir discutadas l'emprim cun l'Uffizi da personal. Durant ina dispensaziun ordinada tenor l'artitgel 14 sto il salari vegnir pajà senza reducziuns. Ina reducziun dal salari po vegnir disponida da tut temp a norma da l'artitgel 23 e da l'artitgel 25 alinea 3.

Artitgel 15 Pensiunament

Il titel vegn assimilà al nov cuntegn rectificgà da questa disposiziun.

L'*alinea 1* precisescha il mument che las collavuraturas ed ils collavuratur sortan – automaticamain e tras lescha – da la relaziun da lavur per motivs da vegliadetgna. La limita da vegliadetgna da 65 onns d'enfin ussa duai vegnir mantegnida sco princip. Il dretg executiv po prevair divergenzas per tschertas funcziuns.

En l'*alinea 2* vegnan ils pensiunaments flexibilisads en quel senn ch'igl è – tut tenor basegn ed en enclegientscha vicendaivla – pussaivel da lavurar pli ditg. Ina limita superiura legala duai vegnir fixada a 68 onns.

Pervia dal stretg connex cun las regulaziuns davart il provediment professiunal vegn in'adat-taziun da l'*alinea 3* concernent il pensiunament anticipà sco er concernent las rentas transi-toricas respectivas dal chantun, examinada en il rom da la revisiun parziala da la Lescha davart la Cassa da pensiun dal Grischun (cf. latiers cifra 1.4 qua survart).

Tras l'*alinea 2* daventa l'*alinea 4* obsolet e po vegnir aboli.

Artitgel 16 Terminaziun per motivs da sanadad

En l'artitgel 16 duain vegnir regladas e consolidadas – sut in nov titel – las termina-zions da relaziuns da lavur en consequenza da restricziuns da la sanadad da colla-vuraturas e collavuratur.

L'*alinea 1* regla, tge effects ch'ina decisiun d'in uffizi chantunala da la AI davart l'inva-lidisaziun d'ina collavuratura u d'in collavuratur ha per sia relaziun da lavur sco er las consequenzas giuridicas tenor la Lescha federala davart l'assicuranza d'invaliditad

(LAI; CS 831.20). En ina procedura da la AI vegni tranter auter sclerì e disponì, sch'in grad d'invaliditad decisiv è cuntanschì e sche prestaziuns da la AI vegnan pajadas. Per quest intent lascha l'uffizi da la AI sclerir il Servetsch medicinal regional (SMR), sche u en tge dimensiun ch'ina tscherta activitad da gudogn *po* presuntivamain vegnir exequida (vinavant). L'uffizi da la AI na decida dentant betg, sche u en tge dimensiun che la collavuratura u il collavuratur pertutgà *dastga* cuntinuar cun sia lavur d'enfin ussa. Sch'ella u el lavurass vinavant senza reducziuns – quai che na dastgass betg esser pussaivel regularmain per ella u el, er sch'ella u el avess en sasez la libertad da far quai – stuess quai vegnir annunzià a l'uffizi da la AI. L'uffizi da la AI recalculass alura correspondentamain il grad d'invaliditad. Tenor l'alinea 1 vegn perquai reducì il grad d'occupaziun u terminada la relaziun da lavur mo sin giavisch da la collavuratura u dal collavuratur. La basa furman las constataziuns dal SMR che la collavuratura u il collavuratur po e sto apportar en cas da basegn.

Tenor l'*alinea 2* regla il dretg executiv ils detagls. Latiers tutga la dumonda, a partir da tge data e sut tge cundiziuns ch'il grad d'occupaziun vegn reducì u che la relaziun da lavur vegn terminada.

In nov *alinea 3* duai sclerir, cura ch'in impediment da lavurar per motivs da sanadad po manar ad in'adattaziun consensuala u ad ina terminaziun unilateral da la relaziun da lavur. La disposiziun serva a concretisar l'artitgel 9 alinea 2 litera c. Ella respunda la dumonda, cura ch'in impediment da lavurar per motivs da sanadad cuntanscha il grad che la piazza *dastga* vegnir disditga pervia d'ina «qualificaziun mancanta»: suenter ch'ina collavuratura u in collavuratur è stà impedì cumpletamain da lavurar durant 12 mais, sche quest impediment vegn previsiblamain a durar – tenor l'attest da la media u dal medi (da confidenza) – ulteriurs 6 mais u pli ditg. Il medem vala en cas d'in impediment parzial da lavurar. Quai sto dentant l'emprim vegnir examinà ensemen cun la collavuratura u il collavuratur, sche e co che la relaziun da lavur po vegnir adattada resguardond l'impediment (p.ex. cun reducir il grad d'occupaziun).

Artitgel 28a Sustegn per la tgira d'uffants complementara a la famiglia

In nov artitgel 28a duai stgaffir la basa legala, per che las patronas ed ils patrons possian sustegnair cun contribuziuns finanzialas lur collavuraturas e collavuratur tar la tgira complementara a la famiglia da lur uffants. Sch'i vegn facilità a personas

responsablas per l'educaziun da lavurar (vinavant) tar il chantun en funcziuns qualifitgadas, vegn d'ina vart rinforzada l'attractivitat dal chantun sco patron tar questa grupp en mira. Da l'autra vart vegni impedì che talas collavuraturas e tals collavurats bandunan lur piazza, ed i vegnan er franads ils dischavantatgs respectiv (p.ex. perdita da savida, lavur da recrutaziun e d'introducziun). Il nov instrument duai meglierar la cumpatibilitad da la professiun cun la famiglia e reducir indirectamain la problematica da la mancanza da persunas spezialisadas.

Il circol da persunas autorisadas, ils criteris, la durada da l'autorisaziun sco er ulteriurs detagls duain vegnir reglads en il dretg executiv. A las instanzas cumpetentas pussibilitescha quai d'implementar soluziuns che correspundan a lur basegns e da far svelt adattaziuns, sch'in sistem na sa cumprova betg suenter in temp.

Artitgel 31 Fond d'assistenza per il personal

L'*aline*a 2 duai vegnir reduci a sia funcziun principala sco basa legala per il sustegn finanziel da collavuraturas e collavurats en situaziuns d'urgenza e vegnir adattà a la pratica cumprovada da l'administraziun chantunala. Confurm a quai vegnan collavuraturas e collavurats en situaziuns finanzialas d'urgenza sustegnids en emprima lingia cun emprests tschainsibels u nuntschainsibels. Mo en cas da circumstanzas spezialas vegnan ellas ed els sustegnids cun meds dal fond d'assistenza per il personal à fonds perdu.

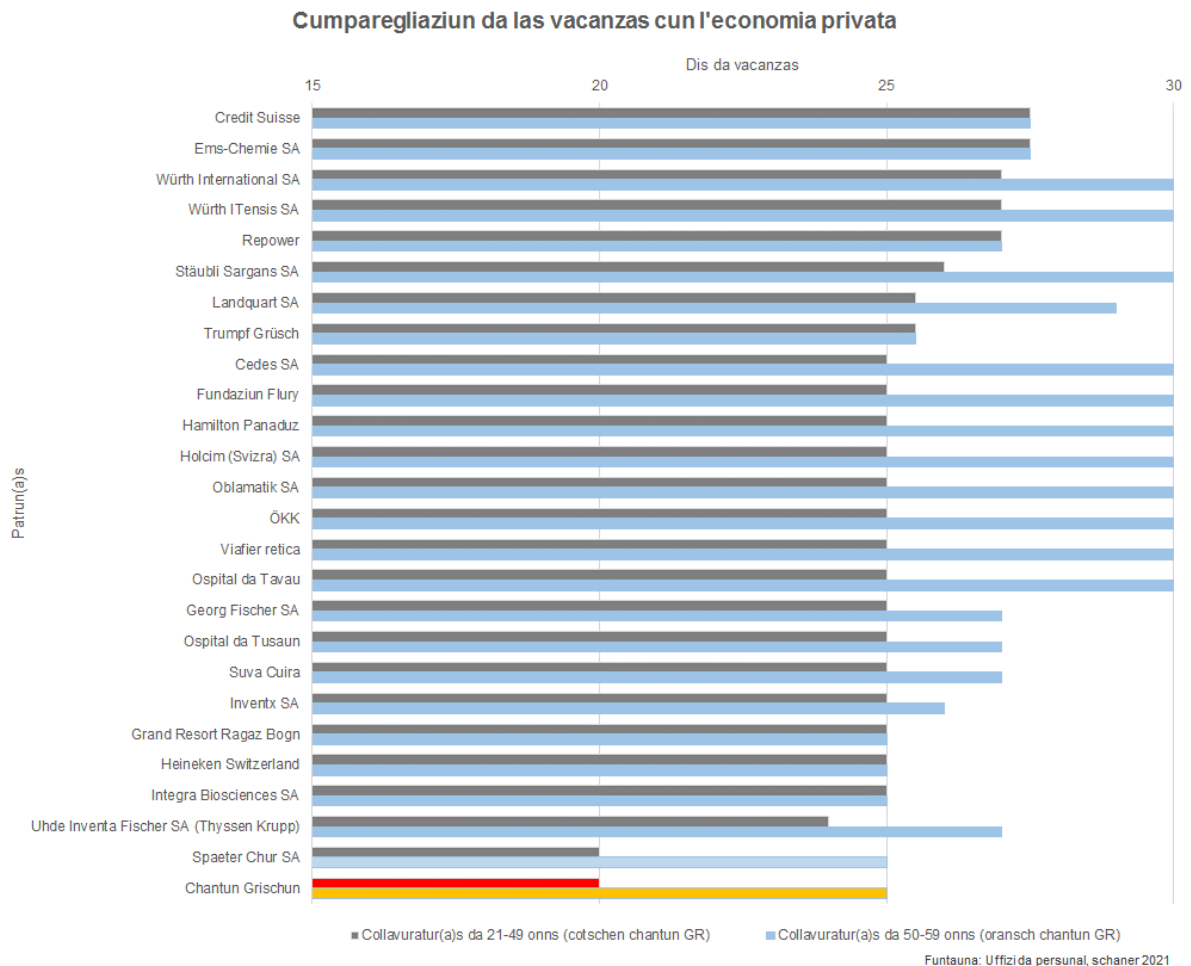
L'*aline*a 3 vegn adattà, perquai che l'assicuranza d'accidents n'indemnescha pli nagins surplis da las premias.

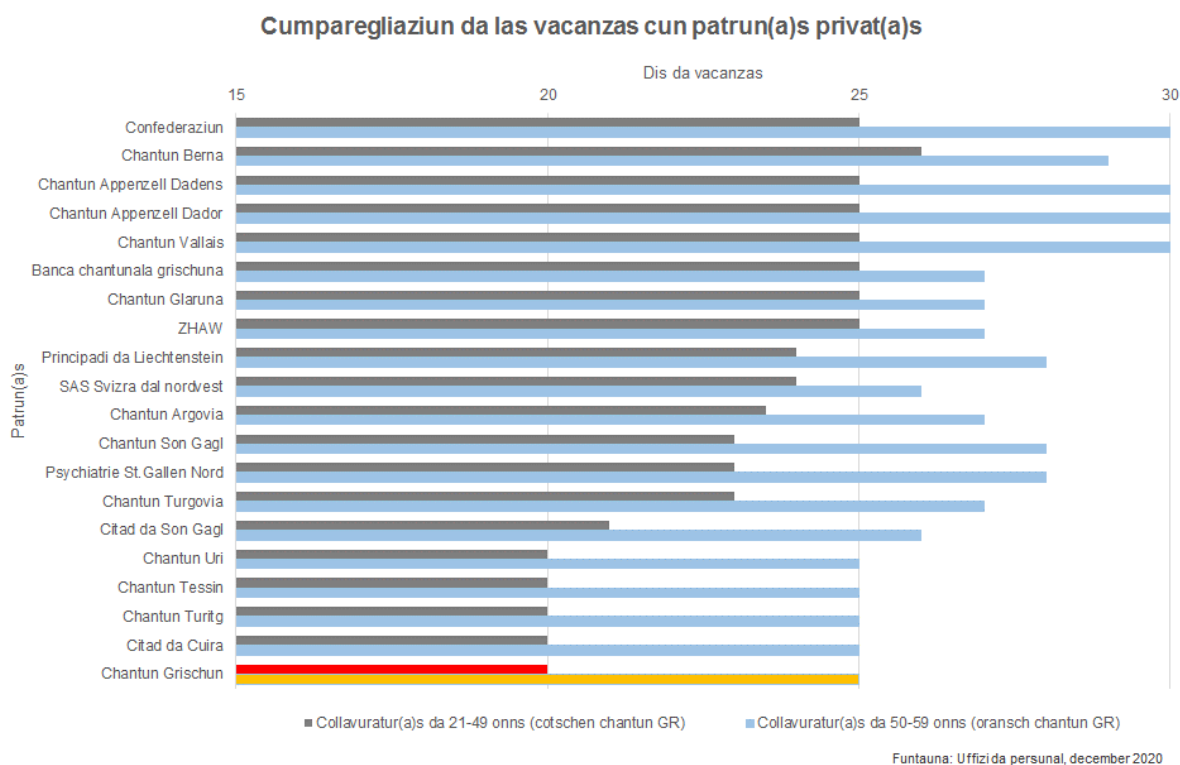
Tenor l'*aline*a 1 en cumbinaziun cun l'artitgel 2 mainan las patronas ed ils patrons fonds d'assistenza per il personal. Confurm al nov *aline*a 4 duain ellas ed els pudair reglar per gronda part autonomamain en il dretg executiv per quests fonds d'assistenza, co che lur collavuraturas e collavurats vegnan sustegnids finanzialmain e co ch'in surpli da meds finansials vegn impundi autramain.

Artitgel 41 Vacanzas

En l'*aline*a 1 duai il dretg da vacanzas da las collavuraturas e dals collavurats d'ina vegliadetgna pli giuvna e mesauna vegnir auzà da 4 emnas a 5 emnas resp. da

5 emnas a 6 emnas. Sch'ins cumpareglia las valurs da referenza cun interpresas en il chantun, per las qualas valan savens contracts collectivs da lavur specifics per la bransch, e cun autras patronas ed auters patrons da dretg public en la Svizra tudestga, sa mussi ch'il chantun sa chatta en quest sector – cun la regulaziun vertenta – sin l'ultim rang, ensemen cun paucs auters.

Per ch'il chantun na perdia betg anc dapli terren en questa cumparegliaziun traversala ed uschia en la concorrenza per personal qualifitgà, duai vegnir purschì almain il medem nivel da vacanzas sco tar las regulaziuns da las patronas e dals patruns menziunads. Tras la nova formulaziun da l'alineia 1 vegn abolida la litera c da l'alineia 1, ed ils *alineas 2, 4 e 5* daventan obsolets e pon vegnir abolids.

Tras il nov *alineia 2* vegn stgaffida la basa legala per las collavuraturas ed ils collavuratur per pudair cumprar dabuns da vacanzas supplementaras.

L'*alineia 3* vegn abolì. La norma fixescha, specificamain per las personas d'instrucziun e cun in text fauss, quai che vala uschè u uschia per tut las collavuraturas ed ils collavuratur tenor l'artitgel 4 en cumbinaziun cun l'artitgel 329c alineia 2 DO: Ils termins da vacanzas – betg il «dretg da vacanzas» – ston sa drizzar tenor ils basegns dal manaschi (da scola) resp. da la patrona u dal patrun.

Explicaziuns pli detagliadas en quest connex suondan en il chapitel 4 (Consequenzas finanzialas e personalas).

Artitgel 43 Congedis, sabatical

Perquai che la disposiziun survegn – tras l'alineia 1bis – ina nova regulaziun davart sabaticals (pausas), vegn il titel adattà correspondentamain.

In nov *alineia 1bis* stgaffescha la pussaivladad e las basas per concluder sabaticals particularmain cun manadras e manaders d'uffizis, cun lur substitutas e substituents sco er cun las secretarias ed ils secretaris dals departaments. La Regenza è cumpetenta per concluder las cunvegns correspondentas e po conceder in congedi pajà en quest connex. Quest congedi dastga esser maximalmain mez uschè lung sco il sabatical. Las collavuraturas ed ils collavurats duain profiter d'in sabatical il pli baud sunter esser stads 10 onns en ina funcziun correspondententa, e quai maximalmain mintga 10 onns. Ulteriurs detagls ed en spezial il cuntegn minimal da las cunvegns respectivass vegnan reglads en il dretg executiv. Latiers na tutgan betg mo il mument e la durada dal sabatical, mabain en spezial er la retratga proporziunala da dabuns da temp (en emprima lingia da vacanzas e da congedis per onns da lavur), la protecziun tras l'assicuranza sco er l'obligaziun da restituziun en cas che la collavuratura u il collavurat visescha la piazza curt sunter il sabatical.

En l'*alineia 2* vegnì sclerì ch'ils posts da servetsch èn cumpetents per conceder congedis curts e ch'ils babs survegnan in «congedi da paternitad». Percunter han las mammas il dretg d'in congedi da maternitad tenor l'artitgel 43a. Per exequir las novas regulaziuns dal dretg federal concernent il congedi d'adopziun e concernent il sustegn da persunas che assistan lur confamigliars sco er per realisar la nova politica da persunal tenor l'artitgel 1 duai plinavant vegnir menziunada expressivamain la «assistenza da confamigliaras e confamigliars» sco eveniment che constituescha in dretg da congedi. Ils singuls congedis curts vegnan concretisads en l'artitgel 56 OP e coordinads là – areguard il temp ed areguard il cuntegn – cun il dretg federal. Sunter l'acceptaziun da la legislaziun federala davart l'introducziun d'in congedi da paternitad da 2 emnas ha er la Regenza auzà en quest senn il congedi da paternitad a 10 dis, adattond l'artitgel 56 alineia 1 litera c OP, e mess en vigur questa midada per il 1. da schaner 2021 – a medem temp sco l'entrada en vigur da la legislaziun federala.

Artitgel 43a Congedi da maternitad

In nov *aline*a 2 exequescha la nova legislaziun federala concernent la prolungaziun da l'indemnisaziun da maternitad tenor la Lescha davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn (LCG; CS 834.1) sco er dal congedi da maternitad tenor il nov artitgel respectiv 329f DO, en cas che l'uffant novnaschi sto star pli ditg a l'ospital. La Regenza ha l'intenziun d'adattar e da metter en vigur las disposiziuns executivas en l'artitgel 54a OP, sche necessari, gia per la data che la nova legislaziun federala vegn messa en vigur.

Artitgel 47a Annunzia d'incunvegnientschas

Sa basond sin las regulaziuns da la Confederaziun e d'auters chantuns (p.ex. Berna, Glaruna, Son Gagl, Turgovia, Zug) duai vegnir francà en la lescha in post d'annunzia per incunvegnientschas cun l'intent da rinforzar la compliance e l'integritad da las collavuraturas e dals collavuratur.

Tenor l'*aline*a 1 pon las collavuraturas ed ils collavuratur annunziar incunvegnientschas a la piazza da lavur u en il manaschi, sch'ellas ed els èn – per motivs objectivs – da l'avis che quellas sajan vairas («en buna fai») e sche l'annunzia vegn fatga en l'interess da la patruna u dal patrùn e betg ord spir agen interess, pia en il bain chapì senn da l'obligaziun da fidaivladad («onestamain»). Sco incunvegnientschas na vegnan betg mo en dumonda acts chastiables persequitads d'uffizi, mabain en spezial er cuntravenziuns cunter las obligaziuns generalas da servetsch, cunter l'obligaziun da fidaivladad, cunter il scumond d'acceptar regals, cunter l'obligaziun dal secret professiunal, cunter l'obligaziun da prender recusaziun sco er cunter las obligaziuns en connex cun uffizis accessorics publics e cun occupaziuns accessoricas publicas tenor ils artitgels 48, 50, 51, 52 e 57 LP, che vegnan enconuschentas a las collavuraturas ed als collavuratur en il rom da lur activitad uffiziala. Las annunzias ston vegnir drizzadas al post d'annunzia e pon – na ston dentant betg – succeder anonimamain.

Per proteger las collavuraturas ed ils collavuratur cunter ina denunzia ed ina persecuziun penala sco er cunter mesiras dal dretg da persunal sclerescha l'*aline*a 2 ch'ina annunzia fatga a norma da l'*aline*a 1 na signifitga betg in surpassament dal dretg da persunal e na dastga perquai purtar nagins dischavantatgs per la relaziun da lavur

da la collavuratura u dal collavuratur. In'annunzia correcta na signifitga en spezial betg ina violaziun da l'obligaziun dal secret professiunal tenor l'artitgel 50 resp. dal secret d'uffizi en il senn da l'artitgel 320 dal Cudesch penal svizzer (CS 311.0) ed er betg da l'obligaziun da fidaivladad tenor l'artitgel 48 u da las obligaziuns en il rom da la Lescha chantunala davart la protecziun da datas (LCPD; DG 171.100).

Tenor l'*aline*a 3 decretescha la Regenza las disposiziuns executivas necessarias per endrizzar e per organisar il post d'annunzia e per ils andaments en connex cun las annunzias inoltradas, cun las collavuraturas ed ils collavuratur persontgads sco er cun eventualas ulteriuras persunas ed ulteriurs posts participads.

Artitgel 49 Temp da lavur

Cun in'opziun da midar il grad d'occupaziun suenter ina naschienscha u suenter in'adopziun duai vegnir introduci in instrument per tegnair collavuraturas e collavuratur bain instruids. Quest instrument è sa cumprovà tar la Confederaziun ed tar il chantun Berna. Uschia vegn prestada in'ulteriura contribuziun impurtanta a favur da la cumpatibilitad da la professiun cun la famiglia. A collavuraturas e collavuratur che survegnan uffants duai vegnir pussibilità da reducir temporarmain lur grad d'occupaziun, uschia ch'igl è pli facil per ellas ed els da dumagnar a medem temp la lavur e l'assistenza supplementara. En spezial sche collavuraturas e collavuratur en funcziuns qualifitgadas pon lavurar vinavant suenter ina naschienscha u suenter in'adopziun e restan mantegnids a lunga vista a las patronas ed als patron, vegn rinforzada l'attractivladad da la patrona u dal patron per questa gruppa en mira e vegnan impedidas sortidas custusas (cf. artitgel 28a qua survart).

Il nov *aline*a 6 duai fixar en la lescha da princip la pussaivladad da midar il grad d'occupaziun suenter ina naschienscha u suenter in'adopziun. Il text da lescha è formulà sco prescripziun cun character da pussaivladad e surlascha al dretg executiv da reglar la dimensiun maximala sco er il mument da la reducziun e dal reaugment, in grad d'occupaziun minimal e.u.v. u da prevair in dretg per las collavuraturas ed ils collavuratur.

Artitgel 52 Scumond d'acceptar regals

La Regenza ha l'intenziun da relaschar in codex da conduita generalmain valaivel. A las dretgiras chantunalas ed als instituts chantunals autonoms da dretg public duai vegnir recumandà da surpigliar quest codex conform al senn.

En l'*alineia 1* èsi previs da nov ch'ils detagls e las excepziuns dal scumond d'acceptar regals vegnan reglads en il dretg executiv. Areguard il cuntegn na duai il scumond betg vegnir midà da princip. Per acceptar regals ed ulteriurs avantatgs da pitschna valur duai correspudentamain valair er vinavant in'excepziun dal scumond.

Cun in nov *alineia 3* duai vegnir introducida – en il rom dal scumond d'acceptar regals e da l'obligaziun generala da fidaivladad – in'obligaziun explicita d'annunziar offertas suspectusas. Quai per prevegnir a la corrupziun sco er per rinforzar la compliance e l'integritad da las collavuraturas e dals collavuratur. Vegnir annunziadas ston tut ils regals e tut ils avantatgs che vegnan offrìds a las collavuraturas ed als collavuratur e ch'ellas ed els na dastgan betg acceptar sin basa da las prescripziuns da l'*alineia 1*. Ultra da quai duain las collavuraturas ed ils collavuratur pudair annunziar en cas da dubi mintga offerta a lur persunas superiuras e survegnir il sustegn da talas per pudair sa cumportar correctamain.

Artitgel 58 Incumpatibilitads

Tenor l'artitgel 58 existan ulteriuras regulaziuns specificas da las incumpatibilitads per ils differents secturs da l'organisaziun statale (p.ex. art. 1 e 46 da la Lescha davart ils dretgs politics en il chantun Grischun [LDPC; DG 150.100]). En il rom da la refurma giudiziala currenta èsi previs da reglar da nov las incumpatibilitads d'uffizis da derschadras e derschaders ch'èn engaschads sco collavuraturas e collavuratur dal chantun. Per evitar regulaziuns cuntradictoras e per coordinar il dretg da personal cun las incumpatibilitads da las leschas spezialas duai vegnir adattà l'artitgel 58. Per quest intent vegn la disposiziun formulada en moda pli averta, tras quai che betg mo «uffizis», mabain er autras «funcziuns» publicas vegnan menziunadas sco potenzialmain incumpatiblas cun in engaschament tar il chantun. Il titel vegn perquai adattà correspudentamain.

Las incumpatibilitads servan en emprima lingia a separar las pussanzas en regard personal entaifer in stadi. Perquai ch'ellas restrenschan – tenor l'opiniun derasada – ils dretgs politics da las collavuraturas e dals collavurats (dretg d'eleger passiv) e da lur electuras ed electurs potenzials (dretg d'eleger activ), ston ellas vegnir motivadas objectivamain ed esser commensuradas. Intgins chantuns suondan questa idea (p.ex. AR, GL, SG, SH e ZH). Tenor in'otra opiniun – ch'è sa fatga valair cunzunt tar la Confederaziun – na restrenschan regulaziuns d'incumpatibilitads betg ils dretgs politics ed èn perquai regladas da maniera pli restrictiva (cf. art. 14 lit. c da la Lescha federala davart l'Assamblea federala [Lescha dal parlament, LParl; CS 171.10]). En mintga cas n'è il grad d'occupaziun concludì betg in criteri adequat per la valaivladad u per la nunvalaivladad d'incumpatibilitads, uschia ch'i duai vegnir desistì dal grad d'occupaziun.

Per quests motifs duain d'ina vart las incumpatibilitads d'in engaschament tar il chantun vegnir restrenschidas en l'*alineia 1* ad ina commembranza en la Regenza, independentamain dal grad d'occupaziun.

En l'*alineia 2* duai da l'otra vart – ed er là independentamain dal grad d'occupaziun – l'incumpatibilitad cun ina commembranza en il Cussegl grond esser restrenschida a quellas collavuraturas ed a quels collavurats che han ina influenza considerabla sin l'activitad da la Regenza pervia da lur posiziun directiva resp. pervia da lur funcziun. Las funcziuns pertutgadas duain vegnir enumeradas en il dretg executiv. In'alternativa a questa soluziun funcziunala fiss la regulaziun d'incumpatibilitads pli restrictiva menziunada, che vegn applitgada da la Confederaziun.

Questas incumpatibilitads valan per tut las collavuraturas ed ils collavurats en il champ d'applicaziun da la Lescha dal personal tenor l'artitgel 3 alineas 1 e 2. En spezial na valan ellas betg per las collavuraturas ed ils collavurats en uffizi accessoric tenor l'artitgel 3 alineia 4 e tenor ils artitgels 60 s. che lavuran sco expertas ed experts spezialisads u sco inspecturas ed inspecturs (cf. art. 12 da l'Ordinaziun davart las collavuraturas ed ils collavurats en uffizi accessoric dal chantun Grischun [DG 170.420]) u per las commembras ed ils commembers dals organs u gremis strategics surordinads dals instituts chantunals autonomi da dretg public (p.ex. cumissiuns administrativas, cussegls d'administraziun, cussegls da scolautas).

I n'è dentant betg exclus che incumpatibilitads cun in engaschament tar il chantun tenor la Lescha dal persunal èn u vegnan previsas per talas u per autras personas en regulaziuns da leschas spezialas (p.ex. en il dretg davart las scolas autas).

L'*aline*a 3 regla perquai, tge consequenzas ch'ina incumpatibilitad tenor l'*aline*a 1, tenor l'*aline*a 2 u er tenor in'otra regulaziun ha per la relaziun da lavur respectiva: ella finescha tras lescha a la fin dal terz mais suenter l'acceptaziun dal nov uffizi incumpatibel resp. da la nova funcziun incumpatibla. Resalvada resta adina la pussaivladad da terminar consensualmain la relaziun da lavur pli baud.

Artitgel 63 Contracts da lavur, contracts d'annullaziun e disditgas

Conform a la nova formulaziun da l'*aline*a 1 vegnan las noziuns dal titel adattadas a l'artitgel 6 (contract da lavur), als artitgels 8 ss. (disditga) ed a l'artitgel 13 (contract d'annullaziun).

En l'*aline*a 1 duain las cumpetenzas dals posts da servetsch vegnir extendidas en il sector da la constituziun e da la terminaziun da las relaziuns da lavur. La regulaziun tenor la litera d, concludida en il rom da la revisiun parziala ch'è entrada en vigor l'onn 2017, n'è betg sa cumprovada. Ella duai vegnir abolida e vegnir remplazzada tras ina regulaziun, tenor la quala la manadra u il manader da la Controlla da finanzas è cumpetent per constituer e per terminar tut las relaziuns da lavur tar la Controlla da finanzas, cun resalva da sia atgna relaziun da lavur – sco quai ch'igl è previs oz conform al senn en l'artitgel 4 *aline*a 2 da la Lescha davart la surveglianza da las finanzas (LSFi; DG 710.300) (cf. art. 4 LSFi qua sutvart).

Artitgel 72 Disposiziuns transitoricas

Ils *aline*as 2 e 3 cuntegnan disposiziuns transitoricas che han già in effect da durada limitada suenter il relasch da la Lescha dal persunal a partir dal schaner 2007 e suenter la revisiun parziala a partir dal schaner 2017. Perquai ch'els n'han oz nagina impurtanza pli, pon els vegnir abolids senza cumpensaziun. En spezial l'adattaziun da las disposiziuns d'incumpatibilitad en l'artitgel 58 na pretenda betg ina (nova) regulaziun transitorica en il senn da l'*aline*a 3, perquai ch'i na vegnan statuidas naginas novas incumpatibilitads.

Artitgel 73 Referendum ed entrada en vigur

L'*alineia 3* cuntegna ina cundiziun suspensiva per l'entrada en vigur da l'artitgel 65 alineia 5 concernent la cumpetenzza dals instituts chantunals autonomi da dretg public da relaschar disposiziuns executivas. Ella è vegnida ademplida tras quai ch'il pievel ha acceptà l'artitgel 50 da la Constituziun dal chantun Grischun (DG 110.100) en la votaziun dals 24 da settember 2006. L'*alineia 3* è pia obsolet e po vegnir abolì.

Midada en in auter relasch: Artitgel 4 LSF i Personal

L'artitgel 4 da la Lescha davart la surveglianza da las finanzas duai vegnir transferì per part, cun pitschnas adattaziuns, en la Lescha dal personal. En la Lescha davart la surveglianza da las finanzas duai quest artitgel vegnir abolì (cf. artitgel 63 qua survart).

L'*alineia 1* declera la Lescha dal personal sco applitgabla en il sector da la surveglianza da las finanzas resp. per las collavuraturas ed ils collavuratur da la Controlla da finanzas e statuescha ina resalva a favur da regulaziuns divergentas. Quest alineia na regla nagut che na resulta betg gia da l'artitgel 3 LP e da las reglas generalas d'interpretaziun. Questa disposiziun po perquai vegnir abolida senza cumpensaziun.

Tenor l'*alineia 2* è la manadra u il manader da la Controlla da finanzas cumpetent per tut las fatschentas da personal da la Controlla da finanzas, en spezial er per engaschaments, per promoziuns e per relaschadas che na pertutgan betg l'atgna relaziun da lavur. Cun il nov artitgel 63 alineia 1 litera d en cumbinaziun cun l'artitgel 64 vegn questa regulaziun transferida en la Lescha dal personal (cf. artitgel 63 qua survart).

4 Consequenzas finanzialas e personalas

Consequenzas finanzialas e personalas da num resultan tras il project da revisiun unicamain pervia da las contribuziuns als custs da la tgira d'uffants complementara a la famiglia tenor l'artitgel 28a e pervia da l'extensiun dal dretg da vacanzas tenor l'artitgel 41.

L'autezza dals custs che resultan tras il sustegn finanziel da collavuraturas e collavuratur che laschan tgirar lur uffants complementarmain a la famiglia, dependa per gronda part da la concepziun da l'urden da contribuziuns en il dretg executiv. En il rom d'ina stimaziun approximativa parta la Regenza da custs supplementars annuals da totalmain var 300 000 francs per l'administraziun chantunala.

Cun tge custs supplementars ch'ins sto far quint, perquai ch'il dretg da vacanzas vegn extendì per 5 dis per las collavuraturas ed ils collavuratur tranter 20 e 60 onns, dependa da la dumonda, quant enavant che las uras da lavur che crodan davent pon vegnir cumpensadas tras il persunal, cunquai ch'il project na dastga betg chaschunar ina reducziun da las prestaziuns. En quest connex na vegni betg ad esser pussaivel da cumpensar ils dis da vacanzas supplementars 1:1 tras engaschaments supplementars. Per motivs pratics – che pertutgan l'organisaziun e las esigenzas – na vegn quai er betg ad esser raschunabel e necessari. Uschia na vegni betg ad esser pussaivel che mintga collavuratura e collavuratur po vegnir substituì – durant ils 5 dis ch'ella u el manca supplementarmain durant l'onni – en moda equivalenta tras in'otra collavuratura u in auter collavuratur en sia activitad per part fitg specifica. Quai ha per consequenza ch'il squitsch da lavur dal persunal existent crescha e che la lavur sco tala sto vegnir raziunalisada anc vinavant. I vegn dentant ad esser quasi inevitabel da stgaffir plazzas correspondentas, en spezial en manaschis u tar uffizis cun in servetsch da 24 uras u cun in servetsch da pichet augmentà. D'ina vart stoi vegnir resguardà che novas plazzas ston vegnir stgaffidas er en quest connex en il rom dal process da budgetaziun ed entaifer il plan da finanzas. Da l'otra vart ston ils meds finansials necessaris vegnir limitads per l'administraziun chantunala tras la directiva da la politica da finanzas nr. 6 concernent l'augment admissibel da la summa totala dals salaris che vegn budgetada annualmain. Dal rest sto l'extensiun dal dretg da vacanzas vegnir cumpensada principalmain cun augmentar l'effizienz en il rom da la digitalisaziun ed en il rom da l'optimaziun cuntinuada da l'adempliment da las incumbensas sco er cun prestar lavur supplementara.

La Regenza parta dal fatg ch'ils sabbaticals en l'administraziun chantunala na vegnian a chaschunar nagins custs supplementars.

5 Plan da termins ed entrada en vigur

La Regenza vegn probablmain a deliberar l'october 2021 la missiva per mauns dal Cussegl grond. La debatta dal project en il Cussegl grond è prevista per la sessiun da favrer 2022. La Regenza ha l'intenziun da metter en vigur la revisiun parziala da la Lescha dal persunal e dals relaschs executivs per il 1. da schaner 2023.